

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 76 0 П 024152 22 Рев
Бања Лука, 17.5.2023. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Горјане Попадић, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Виоланде Шубарић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице Н.Б. из Н.Г., коју заступа М.К., адвокат из Б.Л., против туженог Ђ.К. из Н.Г., кога заступа С.И., адвокат из Б.Л., ради раскида уговора о доживотном издржавању, вриједност спора 36.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитељице против пресуде Окружног суда у Приједору број 76 0 П 024152 20 Гж 2 од 22.12.2021. године, на сједници одржаној 17.5.2023. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Захтјев туженог за накнаду трошкова састава одговора на ревизију, се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Новом Граду број 76 0 П 024152 20 П 2 од 19.8.2020. године, одбијен је примарни тужбени захтјев за раскид уговора о доживотном издржавању закљученог 18.3.2004. године између предника парничних странака Ј.К., као примаоца издржавања и туженог, као даваоца издржавања, овјерен код Основног суда у Новом Граду под бројем Р-... дана 22.3.2004. године, којим је прималац издржавања на име обавезе доживотног издржавања од стране туженог, оставила даваоцу издржавању своје сувласничке дијелове на некретнинама уписаним у зк. ул. број ... са 1/2 дијела и некретнине уписане у п.л. број 134/01 и п.л. број 368/01, све к.о. В.Ж., као и сву осталу имовину покретну и непокретну, слиједом чега би се одредило брисање права својине са имена туженог у јавним регистрима некретнина у зк.ул. број 262 к.о. Н.Г. и у листу непокретности број 1576 к.о. Н.Г. 1, те у п.л. број 639 к.о. Н.Г., п.л. број 134, п.л. број 368 и п.л. број 366, све к.о. В.Ж. и успостављање ранијег земљишно књижног стања какво је било прије провођења наведеног уговора о доживотном издржавању.

Истом пресудом, одбијен је и евентуални тужбени захтјев за поништење уговора о доживотном издржавању закљученог 18.3.2004. године између истих уговорних страна и у истим улогама, овјерен код Основног суда у Новом Граду под бројем Р-... дана 22.3.2004. године, којим је прималац издржавања на име обавезе доживотног издржавања од стране туженог оставила даваоцу издржавању своје сувласничке дијелове на некретнинама уписаним у зк.ул. број 4112 са 1/2 дијела и некретнине уписане у п.л. број 134/01 и п.л. број 368/01, све к.о. В.Ж., као и сву осталу имовину покретну и непокретну, слиједом чега би се одредило брисање права својине са имена туженог у јавним

регистрима некретнина у зк.ул. број 262 к.о. Н.Г. и у листу непокретности број 1576 к.о. Н.Г. 1 и у п.л. број 639 к.о. Н.Г., те у п.л. број 134, п.л. број 368 и п.л. број 366, све к.о. В.Ж. и успостављање ранијег земљишно књижног стања какво је било прије провођења наведеног уговора о доживотном издржавању, те је одбијен и тужбени захтјев за накнаду трошкова поступка и обавезана је тужитељица да туженом накнади трошкове поступка у износу од 5.400,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Приједору број 76 0 П 024152 20 Гж 2 од 22.12.2021. године, жалба тужитељице је одбијена и првостепена пресуда потврђена и одбијени су захтјеви тужитељице и туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Тужитељица ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка учињених пред другостепеним судом и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се побијана пресуда преиначи и усвоји тужбени захтјев уз накнаду трошкова поступка увећаних за трошкове састава ревизије.

Тужени у одговору на ревизију предлаже да се ревизија тужитељице одбије и првостепена пресуда потврди и да се обавезе тужитељица на накнаду трошкова састава одговора на ревизију у износу од 875,00 КМ.

Ревизија није основана.

Тужитељица примарним дијелом тужбеног захтјева тражи раскид уговора о доживотном издржавању закљученог 18.3.2004. године између предника парничних странака Ј.К., као примаоца издржавања и туженог, као даваоца издржавања, а евентуалним тужбеним захтјевом тражи поништење истог уговора, предметом којег су некретнине означене у изреци првостепене пресуде и сва покретна имовина примаоца издржавања и успостављање ранијег земљишно књижног стања какво је било прије закључења тога уговора.

Расправљајући о овако постављеном тужбеном захтјеву првостепени суд је утврдио: да су предник парничних странака (мајка) Ј.К. (прималац издржавања) и тужени (давалац издржавања) дана 18.3.2004. године закључили уговор о доживотном издржавању овјерен код Основног суда у Новом Граду 22.3.2004. године, под бројем Р-...; да је Ј.К., као тастатор, дана 25.1.2007. године, сачинила писани тестамент пред свједоцима, а дана 3.2.2007. године и својеручни тестамент, којима је располагала дијелом имовине (која је била и предмет уговора о доживотном издржавању), у корист кћерке Н.Б. (тужитељица) предметом којих тестамената је иста имовина, ради се о $\frac{1}{4}$ дијела некретнина уписаних у електронском зк.ул. број 262 к.о. Н.Г., по новом премјеру означених као $\frac{1}{4}$ дијела некретнина из п.л. број 639 к.о. Н.Г., што у нарави чини дио породичне стамбене зграде у Н.Г. у Улици ... и то: дневни боравак, купатило и предсобље са припадајућим дијелом дворишта и све покретне ствари које се затекну у тим просторијама на дан њене смрти, а преостали дио тих некретнина (у приземљу куће) које се у нарави састоје од двије спаваће собе, са припадајућим дијелом дворишта и све покретне ствари које се затекну на дан њене смрти..., да припадају туженом, те да остаје код своје раније одлуке да туженом оставља сву преосталу имовину (спрат предметног објекта у Н.Г. и некретнине и покретне ствари које су предмет уговора о доживотном издржавању); да је потврдом Основног суда у Новом Граду број 076-0-В-07-000 156 од 11.10.2007. године потврђено, да је од стране суда преузет од тастаторке Ј.К. тестамент, пред свједоцима сачињен по адвокату С.Ш. из Н.Г. дана 25.1.2007. године и својеручни

тестамент сачињен 3.2.2007. године, а довршен 11.10.2007. године, на чување у каси суда, под бројем III-... и да су у предмету Основног суда у Новом Граду број 76 0 О 023108 16 О, на оставинској расправи од 27.9.2016. године проглашени наведени тестаменти иза оставитељице; и да је рјешењем Основног суда у Новом Граду број 76 0 О 023108 16 О од 18.10.2016. године, прекинут оставински поступак иза оставитељице, која је преминула ...2016. године и тестаментарни насљедник Н.Б. упућена је на парницу, ради поништења уговора о доживотном издржавању од 22.3.2004. године закљученог између оставитељице и туженог.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио, да се на основу проведених доказа није могао на поуздан начин извести закључак да тужени није извршавао своје обавезе из уговора о доживотном издржавању, нити да је код мајке странака као примаоца издржавања било мана воље приликом закључења истог и да и поред тога што из самог тестаamenta од 25.1.2007. године произилази, да тужени није извршавао своје обавезе, да не постоје разлози за раскид ни за поништење предметног уговора о доживотном издржавању, јер мајка странака од момента сачињавања наведеног тестаamenta па до своје смрти није покренула поступак за побијање уговора о доживотном издржавању. Из ових разлога и позивом на одредбе члана 139. и члана 142. Закона о насљеђивању („Службени гласник Републике Српске“, број 1/2009 до 82/19), одбио је тужбени захтјев тужитељице.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда, па је жалбу тужитељице одбио и првостепену пресуду потврдио. Према становишту тога суда, право на раскид уговора о доживотном издржавању припада само уговорним странама и да то право престаје смрћу примаоца издржавања, па да слиједом тога тужитељица није легитимисана за поношење тужбе за раскид предметног уговора те да, све и да то није тако, код дијаметрално супротстављених исказа саслушаних свједока и чињенице да се не може занемарити исказ свједока Д.П., која је сестра парничних странака, да је правилно првостепени суд судио када је нашао да се на темељу проведених доказа не може извести поуздан закључак да су испуњени услови за раскид побијаног уговора. Имајући у виду да је предметни уговор закључен 18.3.2004. године, а да је тужба тужитељице поднесена 11.11.2016. године исти суд је закључио да је протеком објективног рока од три године за побијање наведеног уговора тужитељица изгубила право, не само на подношење тужбе, него и на само право чија се заштита тужбом тражи и да у смислу одредбе члана 117. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, број 29/78, 39/85 и 57/89, те „Службени гласник Републике Српске“ број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04), нема основа ни за поништење наведеног уговора.

Одлука другостепеног суда је правилна и ревизионим наводима тужитељице ничим битним се не може довести у озбиљну сумњу.

Према одредби члана 120. став 1. Закона о насљеђивању („Службени лист СР БиХ“ број 7/80 и 15/80, даље ЗН), који је био на снази у вријеме закључења спорног уговора, уговор о доживотном издржавању је уговор којим се један уговарач обавезује да издржава доживотно другог уговарача или неко треће лице, а други уговарач изјављује да му оставља сву своју имовину или један њен дио у насљеђе. Обавеза даваоца издржавања састоји се у чиндбама давања и чињења, које су предвиђене уговором или одређене природом ствари, а обавеза примаоца издржавања је да на даваоца издржавања

с даном своје смрти пренесе право власништва на својој имовини у цијелости или на једном њеном дијелу.

Тужитељица раскид уговора тражи по основу неизвршавања уговорних обавеза туженог (члан 123. став 3. ЗН). Постојање разлога за раскид уговора је фактичко питање, а неизвршавање уговорне обавезе даваоца издржавања, цијени се према свим околностима конкретног случаја.

Право на раскид уговора о доживотном издржавању због неизвршавања уговорних обавеза је имовинско право које прелази на насљеднике, па кад прималац издржавања за живота има право да тражи раскид уговора о доживотном издржавању из разлога што друга уговорна страна не извршава своју обавезу, његови насљедници могу по том основу тражити раскид уговора. Зато је погрешан закључак другостепеног суда да само уговорна страна може тражити раскид уговора и да тужитељица није активно легитимисана страна у овоме спору, на што се основано указује у ревизији, што с обзиром да је тужбени захтјев одбијен и из других разлога, није од значаја за пресуђење.

О постојању основа за раскид уговора мора се судити према околностима појединог случаја и на основу доказа о узајамном понашању уговорних страна. Према наведеној одредби члана 123. став 3. ЗН такав основ за раскид уговора не постоји у случају обичне доцње у погледу извјесног дијела давања или у погледу извјесног повремениог давања, као ни у случају кад се поједино повремено давање не врши на начин како је уговорено – ако унеколико одступа од уговореног времена и начина, али да је ипак стање такво, да се уговорне обавезе у битном извршавају. Неизвршавање обавеза у смислу наведене одредбе је такво понашање и поступање даваоца издржавања, да он свјесно избјегава или ускраћује вршење обавеза преузетих уговором, што према закључку нижестепених судова овдје није случај, који закључак као правилан прихвата и овај суд.

Наиме, када се имају у виду уговорне обавезе туженог по основу побијаног уговора: „да примаоца издржавања до њене смрти издржава, да се у сваком погледу о њој најбоље стара, да је пази, његује, одржава хигијену и у болести води љекару и лијечи, а кад прималац издржавања умре да је пристojно сахрани и споменик jој подигне у складу са мјесним обичајима“ и чињенично утврђење нижестепених судова, гдје су свједоци чије је саслушање предложила тужитељица потврђивали чињеничне наводе тужбе, а свједоци чије је саслушање предложио тужени су потврђивали наводе туженог и који су се изјашњавали о појединачним ситуацијама које су им познате у вези давања издржавања од стране туженог односно у вези помагања и бриге тужитељице о њиховој мајци, а не о њиховим односима континуирано у одређеном периоду, код оваквог стања чињеница, по оцјени овога суда, правно релевантан и објективан доказ је исказ свједока Д.П., како је закључио и првостепени суд, што је прихватио и другостепени суд, која је сестра парничних странака и има непосредно сазнање о односима између мајке и парничних странака и у погледу извршавања уговорних обавеза туженог и која и према наводима тужитељице и туженог није имала никаквог разлога да не свједочи објективно и истинито. Према исказу овог свједока тужитељица је од 2002. године живјела са мајком у приземљу куће, а свој стан у Н.Г. је издавала у закуп (а затим је исти продала), да је то предложио тужени, а тужитељица је прихватила, да је тужени реновирао кућу јер је у приземном дијелу била оштећена у рату и изричито је потврдила, да се тужени бринуо о мајци, возио је гдје је требало, те да jој се мајка није жалила на било чије поступање у односу на њих двоје.

Према томе, овакав начин пружања помоћи од стране туженог је договорен између тужитељице и туженог и тада је такав договор био у њиховом обостраном интересу, тужитељица је издавала стан у закуп, а тужени је због нетрпељивости између тужитељице и супруге туженог, о чему се изјаснила свједок Д.П., извршавао обавезе из уговора према мајци, онда и у оној мјери када је то било потребно, с његове стране. Уосталом, у напријед наведеним околностима конкретног случаја, природно је да кћерка која је у договору са туженим живјела у призељу куће са мајком - је пази, његује и одржава хигијену и поред тога што је то била уговорна обавеза туженог, јер је уговор закључен у другим околностима и животним приликама тужитељице и туженог.

Да је то тако, произлази и из поменутих тестамената, који су у битним елементима истог садржаја, којим је оставитељица оставила тужитељици у насљеђе дио приземља куће у којој су њих двије боравиле наводећи просторије којој јој оставља, са свим покретним стварима које се ту затекну у вријеме њене смрти и припадајућим дијелом дворишта, тако да има потпуно одвојену стамбену цјелину, а туженом је оставила преостали дио приземља (двије просторије са покретним стварима и припадајућим дијелом дворишта и спрат те куће, као и некретнине у к.о. В.Ж. Даље је изричито потврдила, да остаје код своје раније одлуке наведене у побијаном уговору о доживотном издржавању – и поред тога што тужени не испуњава према њој обавезе на које се обавезао, при чему набраја о којим се обавезама ради.

Уговор о доживотном издржавању је, дакле, закључен у вријеме када потреба примаоца издржавања, са аспекта имовинског и здравственог стања и радне способности (адекватне њеној животној доби), нису захтијевале пуно ангажовање туженог око извршавања обавеза издржавања, па је очито да је циљ наведеног уговора био да се прималац издржавања осигура, за случај болести и неспособности, да се сама брине о себи. Такав циљ уговора произлази из начина на који су, према садржају уговора, договорене обавезе издржавања.

Из наведеног, као и из утврђених чињеница, да је прималац издржавања и у оба тестаментна предметну имовину (истина, тим тестаментима је извршена „новација“ уговора о доживотном издржавању, у корист тужитељице, у дијелу означеном у тестаментима), чак и у наведеним околностима о којим оставитељица говори о неиспуњењу обавеза из уговора од стране туженог, не само да није тражила раскид или на други начин побијала предметни уговор, него је потврдила да остаје код своје одлуке да и поред свега напријед наведеног уговор остаје на снази, произлази да је договореним начином заједнице живота тужитељице са мајком, како су се тужитељица и тужени договорили, остварен циљ уговора. Није тужени договорио са тужитељицом да живи у кући са мајком, да би избјегао своје обавезе из уговора (тужитељица то и не тврди), него зато што су се тако њих двоје договорили и како је тада одговарало и тужитељици и туженом. Из наведеног произлази несумњив закључак, да је тужени уговорне обавезе извршавао онако, како су то потребе са његове стране захтијевале, како је одговарало самом циљу уговора и да су свако од њих двоје на свој начин, водили бригу и помагали оставитељици.

С тим у вези су и наводи поменутог свједока Д.П. која је потврдила, да јој је мајка за живота рекла, да је њена жеља била да поништи и уговор о доживотном издржавању и тестаменте, а да са кућом располаже тако – да тужитељица живи у приземљу куће док је жива, да се она „није бојала“ да тужени неће дозволити тужитељици да користи кућу,

него да се њему нешто не деси, па да тужитељица неће имати гдје да борави из чега произлази, да је у ствари њена последња жеља била, и поред свега што је написала у својеручном тестаменту, да и приземље куће (по престанку кориштења од стране тужитељице), припадне туженом што се супротставља чињеничним наводима из тужбе и тужбеном захтјеву.

Побијана пресуда је у дијелу одлуке по захтјеву за поништење предметног уговора о доживотном издржавању правилна и законита и садржи ваљане разлоге засноване на утврђеном чињеничном стању и правилној примјени материјалног права, па се указује беспотребним понављање, с тим у вези, већ датих разлога.

Другостепени суд је оцијенио проведене доказе и прихватио је правилним закључак првостепеног суда да утврђено чињенично стање не даје основа за поуздан закључак да су испуњени услови за раскид предметног уговора, који закључак (с обзиром на описану чињеничну и правну ситуацију), као правилан прихвата и овај суд и за своју одлуку је дао довољне и ваљане разлоге о одлучним чињеницама, па се ревизиони наводи да је побијана пресуда захваћена повредама одредаба члана 8. и члана 191. став 4. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), указују неоснованим.

Стоје наводи ревизије да првостепени суд у изреци пресуде није правилно интерпретирао тужбени захтјев, на начин како је уређен поднеском тужитељице од 1.3.2017. године и на припремном рочишту од 10.4.2017. године, тако да је изрека „оптерећена“ беспотребним наводима који се тичу образложења, а не изреке, што само по себи, с обзиром да тужбени захтјев садржан у изреци пресуде, првостепену пресуду не чини неразумљивом и незаконитом, да би другостепени суд те недостатке био дужан санкционисати. Када се имају у виду чињенични и правни закључци другостепеног суда на којима је заснована побијана пресуда и околност да је тај суд дужан да оцијени жалбене наводе који су од одлучног значаја (члан 231. ЗПП), указивање у ревизији да је побијана пресуда захваћена повредом те законске одредбе, није од значаја за правилност и законитост побијане пресуде.

С обзиром на разлоге садржане у образложењу ове пресуде, остали наводи ревизије не утичу на правилност и законитост побијане пресуде.

На основу изложеног одлучено је као у изреци, у смислу члана 248. ЗПП.

Одбијен је захтјев туженог за накнаду трошкова састава одговора на ревизију у износу од 875,00 КМ, јер исти у смислу одредбе члана 387. став 1. ЗПП, не представља неопходну радњу у поступку која је утицала на одлуку по ревизији.

Предсједник вијећа
Горјана Попадић

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић